

Școala clasică dezvoltă judecata rațională

Școala clasică oferă elevului **instrumentele necesare pentru a cunoaște lumea.**

Una din primele probleme pe care și le-au pus filozofii a fost cunoașterea lumii. Toți marii filozofi, de la pre-socratici la Michel Foucault și Ludwig Wittgenstein, trecând prin Platon, Aristotel, Sf. Augustin, Sf. Toma din Aquino, Descartes, Locke, Hume, Kant, Hegel, Husserl, Heidegger, s-au ocupat cu epistemologia - teoria cunoașterii.

Iată, pe scurt, epistemologia pedagogilor români clasici (din *Compendiu de pedagogie*, Ion Popescu, Sibiu 1868):

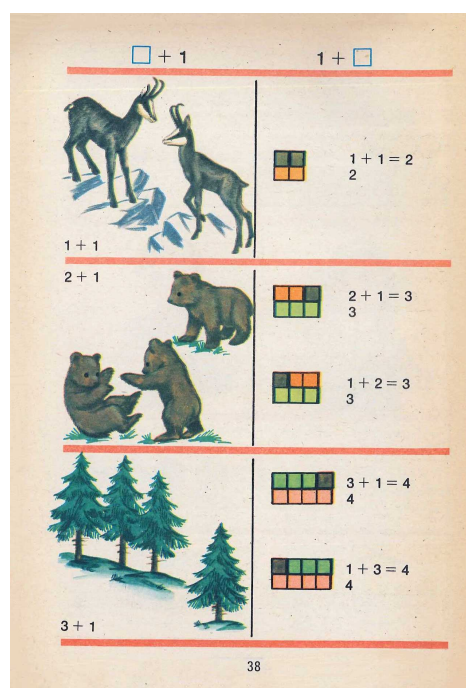
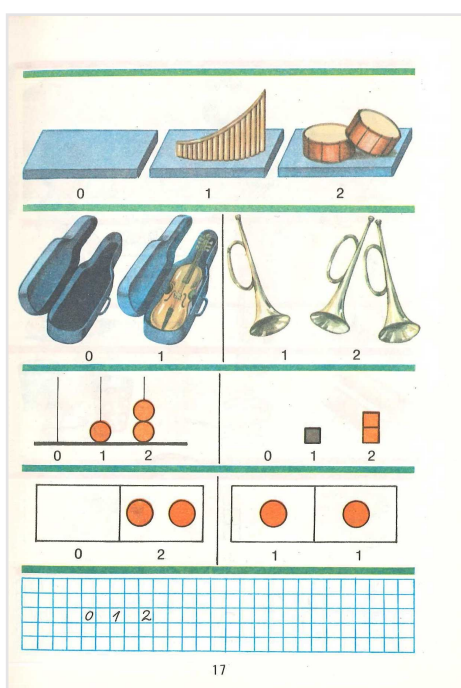
1. Cunoașterea lumii de către copil se face în primul rând **prin cele cinci simțuri** (văz, auz, miros, gust, pipăit).
2. Impresiile transmise prin simțuri dau naștere la **idei**.
3. Ideile comune mai multor lucruri se numesc **noțiuni** sau cunoștințe (fagul, stejarul, nucul și mărul au în comun faptul că sunt arbori; **arborele** este o noțiune).
4. Reprezentarea în minte a noțiunilor se numește **cugetare** sau gândire.
5. Determinarea conținutului (cuprinsului) noțiunilor se numește **judecată**.
6. Exprimarea în cuvinte a unei judecăți se numește **propoziție**.
7. În cugetare pot fi cuprinse mai multe judecăți combinate una cu alta (ex: *Trandafirul este o floare. Toate florile se ofilesc. Deci și trandafirul se ofilește.*) Judecățile din care se deduce cea din urmă se numesc **premise**, iar judecata dedusă din premise se numește **concluzie**.
8. Logica este știința ce cuprinde **regulile despre dreapta cugetare**.
9. Cugetarea și judecata laolaltă formează **inteligența**. Inteligența este facultatea care-l deosebește pe om de animale.
10. Inteligența în dezvoltarea ei cea mai înaltă se numește **rațiune**.

După ce am definit toate aceste concepte, putem spune că **școala clasică pune bazele dezvoltării rațiunii** copilului.

Să trecem în revistă câteva **modalități** prin care școala clasică oferă elevului instrumentele necesare cunoașterii lumii:

- Școala clasică pornește de la **observarea naturii** (a realității) – științele naturii sunt studiate împreună cu citirea în primii ani de școală, exercițiile de matematică se fac pe bază de exemple din lumea naturală.

- Introducerea în matematică se face pe bază de **mulțimi de obiecte concrete și familiare** elevului.
- Adunarea și scăderea (primele operații învățate de elev) sunt prezentate **vizual**, pe bază de mulțimi de elemente concrete (vezi imagini din manualele de matematică clasice, mai jos).
- Elevii sunt îndemnați să **compare** lucrurile pentru a observa trăsăturile comune sau diferite și astfel a-și forma primele noțiuni.
- Se studiază **gramatica clasică**: părți principale de propoziție (subiect și predicat), părți secundare de propoziție (atribut și complement), ceea ce contribuie mai târziu la construirea de propoziții logice riguroase.
- Se pune accent pe înțelegerea textului, adică **extragerea ideilor** (a înțelesului) dintr-un text, ceea ce îi pregătește pe elevi să extragă mai târziu înțelesul din realitatea înconjurătoare.
- Școala clasică contribuie la **formarea/asimilarea de noțiuni despre lumea fizică** (ex. *orice corp este atras de pământ cu o forță numită atracția gravitațională și egală cu $9,8 \text{ m/s}^2$*), **din lumea chimică** (acizii reacționează cu bazele), **din lumea biologică** (un mamifer naște pui vii pe care-i hrănește cu lapte).
- Școala clasică oferă **primele noțiuni de logică**, nu doar teoretică (prin studiul științei logicii), ci și **aplicată** (toate problemele de geometrie, unde se pornește de la un set de date, pe baza cărora, prin inducție și raționament logic, se obțin alte propoziții adevărate și în cele din urmă se demonstrează concluzia, sunt practic probleme de logică aplicată).

□ - 1

$2 - 1 = 1$

$3 - 1 = 2$

$4 - 1 = 3$

$5 - 1 = 4$

$6 - 1$

$7 - 1$

$8 - 1$

$9 - 1$

$10 - 1$

$6 - 1 = 5$
$7 - 1 = 6$
$8 - 1 = 7$
$9 - 1 = 8$
$10 - 1 = 9$

44

□ - 2

$3 - 2 = 1$

$4 - 2 = 2$

$5 - 2 = 3$

$6 - 2 = 4$

$7 - 2 = 5$

$8 - 2 = 6$

$9 - 2 = 7$

$10 - 2 = 8$

$3 - 2$
$4 - 2$
$5 - 2$
$6 - 2$
$7 - 2$
$8 - 2$
$9 - 2$
$10 - 2$

$5 + 2$
$5 - 2$
$8 + 2$
$8 - 2$
$3 + 2$
$3 - 2$

48